

Eesti keele 3. klassi üleriigilise tasemetöö tulemused 2012

Märt Hennoste, eesti keele peaspetsialist

Tasemetöö eesmärk

Tasemetööga kontrollitakse esimese kooliastme lõpetamiseks vajalike õpitulemuste omandatust. Tasemetöö annab ülevaate õpilaste teadmistest ja oskustest ning võimaldab õpilastel, õpetajatel, koolijuhtidel ja vanematel saavutatut kriitiliselt analüüsida ja hinnata.

Tasemetööga kontrollitavad õpitulemused

Tasemetöö ülesannete koostamisel lähtutakse riikliku õppekava õppe- ja kasvatusesmärkidest, pädevustest ning kooliastme nõutavatest õpitulemustest.

Tasemetöö koosnes kaheksast kohustuslikust ning ühest lisaülesandest. Lisaülesande lahendamist ei hinnatud ja see ei mõjutanud õpilase tasemetöö tulemust. Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamisoskust (ülesanne 1); funktsionaalset lugemisoskust (ülesanded 3; 4; 8), sh teksti põhjal küsimuste moodustamise oskust (ülesanne 5), küsimustele vastamise oskust (ülesanded 1; 3; 4); funktsionaalset kirjutamisoskust, sh suure algustähe kasutamise oskust lause alguses ja nimedes (ülesanded 2; 6), lauselõpumärkide kasutamise oskust (ülesanded 3; 5; 6), terviklausete moodustamise oskust (ülesanded 3; 6), oskust end suhtlusolukorras väljendada (ülesanne 3), oskust kasutada sõnu õiges käändes (ülesanne 7), õigekirja (ülesanded 2; 3; 5; 6; 7; 8); üldoskusi, nagu iseseisvat tööd tekstiga ning olulise teabe leidmist ja eristamist (ülesanded 1–8).

Tasemetöö parandamine ja hindamine

Tasemetööd parandasid õpetajad, võttes aluseks haridus- ja teadusministeeriumi vastava määruse. Eesti keele tasemetöö parandamine põhines hindamisjuhendil ja võtmel. Nende eesmärk on hindamist üleriigiliselt ühtlustada, muuta tulemused võrreldavaks.

Koolid võivad tasemetööd hinnata viiepallisüsteemis koolis kasutatava hinde skaala alusel, kuid see ei ole soovitatav. Hindest olulisem on tasemetöö tulemusi analüüsida ning anda õpilastele ja lapsevanematele sisulist tagasisidet õpilaste teadmiste ja oskuste kohta.

Tasemetööd tuleb käsitleda kui tervikut, arvestades, et ülesanded ja üksikküsimused on esitatud kolmes raskusastmes, et tagada tasemetöö usaldusväärsus ja hindamine kogu skaala ulatuses.

Tasemetöö tulemused

Tasemetöö tulemuste analüüs põhineb valimil, mis koosnes 1073 tööst. Põhise kuulus valimisse 47,9% ja tüdrukuid 52,1%. Valim sisaldas kõigi maakondade koole. Valimi koostamisel arvestati, et esindatud oleks nii teeninduspiirkonnata, maakonnakeskuste, suurlinnakoolid kui ka valla- ja väikelinnakoolid. Valimis olid esindatud kolm põhilist koolitüüpi: algkoolid, põhikoolid, põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena.

- Tasemetöö keskmine tulemus oli 76,3%, mis vastab hindele „hea”.
- Maakondadest olid kõige edukamad Hiiumaa õpilased (keskmine tulemus 79,7%), madalaim tulemus oli Põlvamaa õpilastel (72,8%). Seega said kõigi maakondade õpilased tasemetöö lahendamisega hästi hakkama.

- Teeninduspiirkonnata koolide keskmine tulemus oli 82,1%, neile järgnesid maakonnakeskuste koolid (76,9%), suurlinnakoolid (76,5%) ning valla- ja väikelinnakoolid (75,3%). Vt lisa 1.
- Kooliti sooritasid tasemetöö kõige paremini algkoolide õpilased (keskmine tulemus 84,3%), kuid seejuures tuleb arvestada, et valimisse kuulus vaid 17 algkoolide õpilast. Arvestades osalejate arvu ja keskmist tulemust, tuleb esile tõsta koos töötavaid põhikooli ja gümnaasiume (keskmine tulemus 76,9%), põhikoolide tulemus oli 74,1%. Vt lisa 2.
- Tasemetöö sooritamise keskmine tulemus oli poistel 73,3%, tüdrukutel 79,0%. Tasemetöö sooritamise minimaalne tulemus poistel oli 4,4% ja maksimaalne 100%, tüdrukutel vastavalt 26,5% ja 100%. Vt lisa 3.
- Hindele 3, 4, 5 sooritas tasemetöö 482 poissi ehk 93,8% ning 539 tüdrukut ehk 96,4%. Hindele 4 ja 5 sooritas tasemetöö 321 poissi ehk 62,5% ning 426 tüdrukut ehk 76,2%. Arvestades nii poisse kui ka tüdrukuid, oli tasemetöö edukalt sooritanute protsent 95,2 ning nelja-viieliste protsent 69,6. Tasemetööd ei suutnud positiivsele tulemusele sooritada 52 õpilast ehk 4,8%. Vt lisa 4.
- Kõige paremini sooritasid tasemetöö teeninduspiirkonnata koolide õpilased (edukus 98,2%; nelja-viielisi õpilasi 80,0%). Neile järgnesid maakonnakeskuste koolide õpilased, tulemused vastavalt 95,4% ja 72,6%. Suurlinnakoolide ning valla- ja väikelinnakoolide õpilased näitasid peaaegu võrdseid teadmisi ja oskusi, tulemused vastavalt 94,8% ja 68,3% ning 94,9% ja 67,9%. Vt lisa 5.
- Kooli tüübi järgi olid kõige edukamad algkoolid (edukus 100%, kvaliteet 88,2%), neile järgnesid põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena (95,4% ja 71,6%) ning põhikoolid (94,2% ja 63,4%). Vt lisa 6.

Tasemetöö tulemused ülesandeti

Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskust. Tasemetöö hindamiskriteeriumite ja punktijaotuse kohta vaata korraldus- ja hindamisjuhendist. Tasemetöö keskne teema oli ohutus, s.t kõik ülesanded käsitlesid ohutuse erinevaid aspekte, näiteks tule-, liiklus-, ujumisohutus. Tasemetöös oli kaheksa ülesannet, vt lisa 7.

- Esimene ülesanne oli avatud vastustega kuulamisülesanne (10 punkti), mille keskmine lahendatuse protsent oli 68,1. Õpilased pidid teksti põhjal vastama viiele küsimusele. Küsimustele õigesti vastamise protsendid jäid vahemikku 47,8–91,4. Kõige raskem oli õpilastel vastata küsimusele, millises etapis on kõige lihtsam tulekahju kustutada (õigeid 47,8%). Kokkuvõttes lahendati ülesanne rahuldavalt.
- Teise ülesandega (8 punkti) kontrolliti suure ja väikese algustähe kasutamise oskust lause alguses ja nimedes. Ülesande keskmine lahendatuse protsent oli 88,1, seejuures jäid tulemused vahemikku 82,9–90,8%. Seega olid õpilased omandanud õppekavakohased oskused väga hästi, positiivne on ka see, et 86,5% õpilastest teadis peast hädaabi numbrit ning oskas selle õigesti lünka kirjutada.
- Kolmas ülesanne (10 punkti) põhines dialoogil. Õpilane pidi eelmise ülesande põhjal kirjutama vastused hädaabi töötaja küsimustele ja andma infot tulekahju kohta. Vastustes hinnati ka õpilaste lausemoodustamise oskust ja õigekirja. Ülesande

lahendamise keskmine tulemus oli 74,7%, üksikküsimuste tulemused jäid vahemikku 65,4–80,2%. Raskem oli õpilastele õige tänava nime õigesti kirjutamine (65,4%) ja info edastamine, et aias põleb kulu (72,7%). Kokkuvõttes lahendati ülesanne hästi.

- Neljas ülesanne (10 punkti) oli avatud vastustega lugemisülesanne. Õpilased pidid loetud teksti (E. Raua „Sipsiku“ katkend) põhjal vastama kuuele küsimusele. Ülesandega hinnati teksti mõistmist. Ülesande keskmine lahendatuse protsent oli 78,5, küsimuseti jäid tulemused vahemikku 53,2–95,4%. Kõige raskem oli õpilastel põhjendada, miks Sipsik oleks peaaegu uppunud (õigeid 53,2%). Ülesande muutis raskeks see, et vastus ei olnud tekstist otse leitav. Hästi saadi hakkama nende küsimustega, mis eeldasid teksti puudutavate üksikasjade vahendamist (näiteks, Kes on Maie naaber? (õigeid 95,4%) või Mis spordialaga võrdleb Anu ujumist? (91,6%). Kokkuvõttes said õpilased ülesande lahendamise hästi hakkama.
- Viienda ülesandega (4 punkti) kontrolliti õpilaste oskust moodustada küsimusi loetud teksti põhjal (E. Raua „Sipsiku“ katkend) ja neid õigesti vormistada. Õpilased pidid moodustama mida- ja kus-küsimuse. Ülesandega saadi hästi hakkama, keskmine tulemus 73,6%. Raskem oli õpilastele kus-küsimuse moodustamine (õigeid 71,8%), mida-küsimuse oskas õigesti moodustada 75,4% õpilastest.
- Kuues ülesanne (8 punkti) põhines antud sõnadest ujumisreeglite moodustamisel. Ülesanne oli tasemetöö üks raskemaid, sest sõnad olid antud algvormis ja õpilased pidid moodustatud reeglid ka kirjavahemärgistama. Ülesande keskmine lahendatuse protsent oli 66,1, seega saadi sellega rahuldavalt hakkama. Lauseti jäid tulemused vahemikku 46,7–80,2%. Õpilastele oli neljast lausest kõige keerulisem moodustada reeglit „Ära mine kaugele ujunud mänguasjale järele!“, (õigeid 46,7%) ning „Uju alati kalda poole!“ (64,9%). Teiste lausetega saadi hästi hakkama, kõige lihtsam oli õpilastele reegel „Mine koos täiskasvanuga ujuma!“, õigeid 80,2%.
- Seitsmes ülesanne (10 punkti) põhines liiklusohutust käsitleval lünktekstil. Sellega kontrolliti, kas õpilased mõistavad teksti ning oskavad sõnu õigesti käänata ja kirjutada. Ülesandega saadi hästi hakkama, selle keskmine lahendatuse protsent oli 79,8. Üksiktulemused jäid vahemikku 70,4–86,9%. Raskem oli õpilastele kaasaütlev kääne (jalgrattaga – õigeid 70,4%) ja mitmuse nimetav (helkurid – 73,2%). Kõige lihtsam oli õpilastele ilmaütleva käände moodustamine (turvavööta – õigeid 86,9%).
- Kaheksandas ülesandes (8 punkti) tuli täita lünktekst tabeli põhjal, mis kirjeldas, kui kaugelt on laste erinevad helkurid liikluses nähtavad. Ülesandega kontrolliti tabeli lugemisoskust ja õpilase õigekirja. Ülesanne eeldas andmete leidmist ja võrdlemist ning järelduste tegemist. Ülesandega saadi hästi hakkama, keskmine tulemus 81,0%. Üksiktulemused jäid vahemikku 72,7–85,0%. Raskem oli tabeli põhjal andmete võrdlemine, õigeid 72,7%, lihtsam oli andmete leidmine tabelist (õigeid 85,0%).
- Tüdrukud sooritasid tasemetöö paremini kui poisid, vaid kaheksanda ülesande (tabeli põhjal lünkteksti täitmine) lahendamisel edestasid poisid tüdrukuid (tulemused vastavalt 81,9% ja 80,1%). Tõsist konkurentsi pakkusid poisid tüdrukutele ka kuulamisülesandes, poiste tulemus 66,5%, tüdrukutel 69,6%. Teiste ülesannete puhul oli tüdrukute edu suurem, jäädes 5–11% vahele. Tüdrukutega võrreldes valmistas poistele suuremat raskust tekstide lugemine, küsimuste moodustamine, lausete moodustamine ja õigekiri.

Kokkuvõtteks

Õpetajatele meeldis tasemetöö puhul, et lähtuti ühest teemast, mis oli ohutus. Valdavalt peeti tasemetööd jõukohaseks ja lapsesõbralikuks, enamik õpilasi jõudis töö õigel ajal valmis. Kuid oli ka õpetajaid, kelle arvates oli tasemetöö pikk ja tekstide sõnavara (näiteks lähituled, ohukolmnurk, kulu või keskmine temperatuur) liiga raske. Ülesandeid peeti headeks, huvitavateks ja võimetekohaseks, pigem raskeks peeti esimest ja kuuendat ehk kuulamisülesannet ja ujumisreeglite moodustamise ülesannet.

Tagasisidest selgus ka see, et õpetajad peavad põhjalikumalt süvenema tasemetöö korraldus- ja hindamisjuhendisse ning kasutama maksimaalselt nende võimalusi, et tagada tasemetöö ladus korraldus ja hindamise asjatundlikkus. Samuti on oluline tagada tasemetöö hindamise kooskõla võtmega. Erilist tähelepanu väärivad hindamisel avatud vastustega ülesanded, mille puhul tuleb lugeda õigeks õpilaste kõik vastused, mis tulenevad tekstist ega ole võtmega vastuolus. Õpetajad said tasemetööde hindamisega hästi hakkama, kuid tasemetöö tulemuste üldine jaotus (vt lisa 8) näitab, et hindepiiridel esineb ka hindamisvigu.

Tasemetööde puhul ei tohi hindamist ületähtsustada, sellest tuleks pigem loobuda, olulisem on sisuline tagasiside koolile, õpetajale, lapsevanemale. Samuti tuleks vabaneda õpilaste drillimisest tasemetööks ja tasemetööde põhjal põhjendamatute järelduste tegemisest õpilaste ning õpetajate edukuse kohta.

Lisa 1. Tasemetöö tulemused asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine (punktid)	ÜUP	Keskmine (%)	St. hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Maakonnakeskus	237	22,1	50,8	52,3	53,7	76,9	11,4	3	4,4	55	68	100,0
Suurlinn	230	21,4	50,5	52,0	53,5	76,5	11,5	17	25,0	54	68	100,0
Teeninduspiirkonnata koolid	55	5,1	53,3	55,9	58,4	82,1	9,4	30	43,4	58	67	98,5
Valla- ja väikelinnakoolid	551	51,4	50,3	51,2	52,2	75,3	11,3	10	14,7	54	68	100,0
Kokku	1073	100,0	51,2	51,9	52,5	76,3	11,3	3	4,4	54	68	100,0

N – tasemetöö sooritajate arv

AUP – alumine usalduspiir

ÜUP – ülemine usalduspiir

St. hälve – standardhälve

Min – minimaalne tulemus

Max – maksimaalne tulemus

Lisa 2. Tasemetöö tulemused kooli tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine (punktid)	ÜUP	Keskmine (%)	St. hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Algkool	17	1,6	52,3	57,3	62,3	84,3	9,7	32	47,1	61	68	100,0
Põhikool	295	27,5	49,1	50,4	51,7	74,1	11,2	13	19,1	52	68	100,0
Põhikool ja gümnaasium ühe asutusena	761	70,9	51,5	52,3	53,1	76,9	11,3	3	4,4	55	68	100,0
Kokku	1073	100,0	51,2	51,9	52,5	76,3	11,3	3	4,4	54	68	100,0

Lisa 3. Tasemetöö tulemused õpilase soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine (punktid)	ÜUP	Keskmine (%)	St. hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Poisid	514	47,9	48,8	49,8	50,8	73,3	11,8	3	4,4	52	68	100,0
Tüdrukud	559	52,1	52,9	53,7	54,6	79,0	10,5	18	26,5	56	68	100,0
Kokku	1073	100,0	51,2	51,9	52,5	76,3	11,3	3	4,4	54	68	100,0

Lisa 4. Tasemetöö tulemused edukuse ja kvaliteedi järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Poisid	514	482	321	93,8	62,5
Tüdrukud	559	539	426	96,4	76,2
Kokku	1073	1021	747	95,2	69,6

Lisa 5. Tasemetöö tulemused edukuse, kvaliteedi ja kooli asukoha järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Maakonnakeskus	237	226	172	95,4	72,6
Suurlinn	230	218	157	94,8	68,3
Teeninduspiirkonnata koolid	55	54	44	98,2	80,0
Valla- ja väikelinnakoolid	551	523	374	94,9	67,9
Kokku	1073	1021	747	95,2	69,6

Lisa 6. Tasemetöö tulemused edukuse, kvaliteedi ja kooli tüübi järgi

	N	Edukus	Kvaliteet	Edukus (%)	Kvaliteet (%)
Algkool	17	17	15	100,0	88,2
Põhikool	295	278	187	94,2	63,4
Põhikool ja gümnaasium ühe asutusena	761	726	545	95,4	71,6
Kokku	1073	1021	747	95,2	69,6

Lisa 7. Tasemetöö lahendatus ülesannete lõikes

	Min	Keskmine (punktid)	Keskmine (%)	Max	Sooritusprotsent (poisid)	Sooritusprotsent (tüdrukud)
Ü1 1	0	6,8	68,2	10	66,5	69,6
Ü1 2	0	7,1	88,1	8	85,5	90,5
Ü1 3	0	7,5	74,7	10	69,5	79,4
Ü1 4	0	7,9	78,5	10	75,7	81,0
Ü1 5	0	2,9	73,6	4	68,9	77,9
Ü1 6	0	5,3	66,1	8	60,4	71,4
Ü1 7	0	8,0	79,8	10	76,8	82,5
Ü1 8	0	6,5	81,0	8	81,9	80,1

Lisa 8. Tasemetöö tulemuste üldine jaotus

